

Ayşe Günaysu: Devlette süreklilik, Ermeniler, Kürtler...

Posted on 15/11/2015

Bir avuç insan, dilimizde tüy bitti, İttihat Terakki ile Cumhuriyet arasındaki sürekliliği anlatacağımız diye, ama devlet büyüklerimiz anılarında hiç eğip bükmeden, bize göre pişkinlikle, ama kendilerine göre hiç beis görmeden, büyük bir doğallıkla meseleyi ortaya koyuyorlar.

İsmet İnönü'nün daha önce Bilgi Yayınevi tarafından ciltler halinde yayınlanmış anıları, aynı yayınevi tarafından bir araya getirilerek, Ağustos 2006'da "İsmet İnönü - Hatıralar" başlığıyla toplu halde yayınlanmış.

Anıların içinde birçok ilginç konu arasında Talat Paşa'ya rastladım. Ermeni Soykırımı'nın mimarı, bir matematikçi soğukkanlılığıyla planlayıcısı, imhanın ulaştığı dereceyi dikkatle izleyip kaydeden Talat Paşa'yı, "Milli Şef" İsmet İnönü, "İttihat ve Terakki'nin en değerli adamı" olarak tanıtıyor. Sıcakkanlılığını(!), çalışkanlığını(!), insan ilişkilerini(!) öve öve bitiremiyor. Yaklaşık 3 sayfa boyunca Talat Paşa'yı, bir halkın imha operasyonunun başındaki bu insanı, büyük bir devlet adamı olarak tanıtıyor ve sonunda aynen şöyle diyor: "Ben, Talat Paşa'nın mütarekeden sonra felakete uğrayan memleketi bırakıp gitmesini bir türlü anlayamadım. Fedakar bir adamdı. Ne yaparlarsa yapsınlar memlekette kalırdı." Bu "anlayamadım" sözündeki neredeyse safdillik derecesindeki doğallık aslında insanın kanını donduran bir gerçeği ortaya koyuyor: Soykırım Cumhuriyet'in en tepesindekiler tarafından yalnızca inkar edilmiyor. övülüyor. Ve İnönü doğru söylüyor. Talat Paşa'nın kendi güvenliği açısından kaçmasına hiç gerek yoktu. Cumhuriyet onu baş tacı ederdi.

Bu sözleri söyleyen aynı İnönü, Cumhuriyet'in inkar ve imhaya dayanan, direnişi yakarak

yıkarak bastırmaya dayanan Kürt politikasının da baş yürütücülerinden. Ermenilerinden, Süryanilerinden arındırılmış Bitlis, Diyarbakır, Van, Hakkari, Muş, Mardin, Urfa, Siirt illerini kapsayan 1. Umum Müfettişliği'ni kuran o. Onun emriyle hazırlanan ve önerileri 1935'de yürürlüğe konulan bu rapor, devlet eliyle yürütülen açık bir ırkçılığın maddi kanıtı. Mesela, "Geniş bir bölgenin ortasında kurulacak bir Türklük merkezindeki iktisadi hakimiyet, Kürtçe ile ilgisini katıyen kesmiş bir zümrenin eline geçirilmeli, diğer taraftan da (...) her dağlı Kürt'ü Türkçe konuşturmak ve hükümete ısındırmak yolunda nasıl çalışacakları munasip kimseler, halkevleri vasıtasıyla pek açık olarak anlatılmalıdır," deniyor. Ve devam ediliyor: "Buna karşılık köy köy gezerek her çeşit eşya satan (...) ve devamlı Kürtçe konuşan (...) ayak satıcılarını 'ortadan kaldırmak' lazım gelir." Başka şeyler de deniyor tabii:

"Türk'ün, Türk işçi başı kullanmak suretiyle kuracağı fabrika ve imalathaneler de son derece etkili olacaktır."

"Memurdan Kürtçe konuşanlar, birincisinde yazılı ihtar, tekrarında maaş kesilmesi, Kürtçe konuşmaya devam ederse memuriyetten çıkarılmalı."

"Her yıl yaklaşık 3 bin kişinin (Kürt'ün) Batı illerine alınması uygulamasına geçilmeli, böylece on beş, yirmi yıllık düzenli bir programla bu halk 'ortadan kaldırılmış', kalanları da Türk kültürüne yönelmiş bir hale getirmiş olunacaktır."

İnönü'nün anılarında örneğini gördüğümüz gibi, İttihatçı devlet aklının devamlılığı, Ermeni ve Kürt politikalarının aslında aynı bütünün parçaları olduğu gerçeği, sadece alternatif, gayrı-resmi tarih yazımında değil, elimizin altındaki, ailelerimizin kütüphanelerindeki, ortalama Türk aydınının beslendiği ana akım literatürden rastgele birini seçtiğinizde gözler önünde. Sadece görebilmek gerek.

Kaynak: [Özgür Gündem](#)

